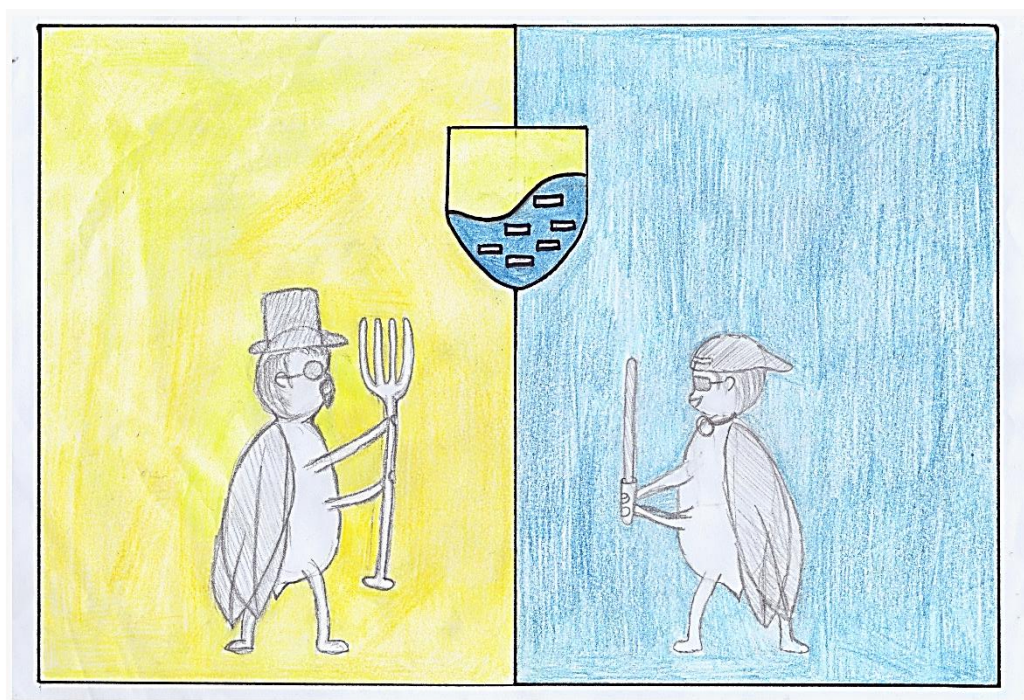


OŠ VODICE
OB ŠOLI 2
1217 VODICE

Naslov naloge: ČASOVNO SOOČENJE DVEH BRENCLEJEV



Učenci:

Florijan Kremžar, 9. r

Jaka Debevc, 8. r

Nikki Podbevšek, 8. r

Zala Straže, 8. r

Maša Ljojo, 8. r

Lucija Rozman, 7. r

Kaja Černe, 7. r

Mentorica: Andreja Bečan, prof. geografije

Vodice, šolsko leto 2022/23

KAZALO

POVZETEK	3
UVOD.....	4
OSREDNJI DEL	5
1. STRIP.....	5
2. GOZDNI TEK PO RAŠICI ZA POKAL GORENJSKEGA ODREDA	7
3. ČASOVNICA PROJEKTA TPLG	7
4. OGLAŠEVANJE	8
5. TRŽNI NAČRT	9
6. PREDSTAVITEV NA STOJNICI.....	9
ZAKLJUČEK	10
VIRI IN LITERATURA.....	10
PRILOGA 1.....	11
PRILOGA 2.....	11
1. ŠTEVILO PREBIVALCEV V ŠINKOVEM TURNU	11
2. IME VASI ŠINKOV TURN.....	12
3. GRAD ŠINKOV TURN V PRETEKLOSTI IN DANES	12
4. GRB PLEMIŠKE RODBINE LAZARINI IN VODIŠKI GRB	13
5. ŠOLA V GRADU ŠINKOV TURN IN PODRUŽNIČNA ŠOLA UTIK	14
6. ŠOLSKE OKROŽNICE	15
7. KELIH V CERKVI DEVICE MARIJE V ŠINKOVEM TURNU	15
8. VRATA SO OSEBNA IZKAZNICA GOSPODARJA	16
9. HIŠNA KAPELICA	16
10. VSAKDANJE ŽIVLJENJE	17
11. ŠTIRJE PREDELI SELA PRI VODICAH.....	17
13. KAKO SE ŽANJE ŽITO.....	18
14. SVILOPREJKE V VESCI.....	18
15. ALEŠEVČEV BRENCCELJ, INFLU-BRENCCELJ	19
PRILOGA 3.....	19

Občina Vodice turistično še ni dobro razvita, a se vsako leto na tem področju kaže napredek. Vedno več je raziskanih posebnosti in zgodovinskih virov. Za preučevano območje smo vzeli vas Šinkov Turn z okolico. Cilj naloge je spodbuditi obiskovalca, da v omenjenih krajih vidi in začuti tudi krajevne posebnosti. V nalogi so opisane raziskane posebnosti in način, kako jih bomo obiskovalcu predstavili. Za predstavitev bomo uporabili strip, v katerem sta dva junaka, Alešovčev brencelj iz preteklosti in sedanji influbrencelj. Gre za »Časovno soočenje dveh brenceljev«. K sodelovanju smo povabili Smučarsko društvo Strahovica. Na njihovem dogodku, Gozdni tek na Rašico za pokal Gorenjskega odreda, bo na aktiven način izvedena predstavitev našega turističnega produkta. V projekt se je s svojimi nasveti vključil tudi Etnografski muzej Slovenije. Turistični produkt bomo oglaševali v naši in po sosednjih občinah, podkrepili ga bomo z reklamnim letakom. Nagovorili bomo društva, ki delujejo na območju Šinkovega Turna z okolico, da bi naš turistični produkt delila obiskovalcem na njihovih dogodkih.

Ključne besede: strip, gozdni tek, turistične znamenitosti, oglaševanje, trženje

UVOD

Na osnovni šoli Vodice smo se učenci turistične vzgoje odločili za turistično obogatitev športnega dogodka Gozdni tek po Rašici. Izdelali bomo strip z naslovom Časovno soočenje dveh brenceljev. Za to temo smo se odločili, ker nas je pritegnil Jakob Alešovec (1842-1901), pisatelj in stripar iz Skaručne, ki je že v mladih letih pisal besedila, jih objavljaval v časopisu Laibacher Zeitung. Kasneje je napisal satiričen strip o brencelju in z njim zbadal t.i. nemškutarje ter politiko. V našem stripu se v vaseh okoli Šinkovega Turna, v eni je tudi start in cilj gozdnega teka, srečata Alešovčev brencelj in sodobni influ-brencelj. Gre za trk zgodovine in sedanjosti. Čudita se nad spremembo Šinkovega Turna in okolice. Če je Alešovčev brencelj pikal takratne politike, sodobni influ-brencelj poskuša vplivati na obiskovalca, da bi o kraju in okolici izvedel kaj več. Tako bodo obiskovalci na humorističen način spoznali znamenitosti Šinkovega Turna z okolico in njegovo zgodovino. K sodelovanju smo povabil Smučarsko društvo Strahovica odzval se je tudi Etnografski muzej Slovenije. Ob sestavljanju stripa, Časovno soočenje dveh brenceljev, smo se veliko naučili o Jakobu Alešovcu in naši občini. Upamo, da bo naš projekt pritegnil tudi vas!



Prikaz Alešovčeva stripa, Arhiv NUK



Alešovčeva spominska plošča,
lasten vir



Prikaz Alešovčeva stripa, Arhiv NUK



Raziskovano območje občine Vodice, spletna stran OŠ Vodice

OSREDNJI DEL

1. STRIP

V stripu Časovno soočenje dveh brenceljev, smo se poglobili tako v preteklost, kot v sedanjost Šinkovega Turna z okoliškima vasema Selo pri Vodicih ter Vesco. Skozi strip nas bosta popeljala dva brencelja. Prvi je glavni lik stripov Jakoba Aleševca (PRILOGA 1) ter njegov sedanjik influbrencelj. Glavna lika potujeta skozi današnji čas in v preteklost ter se pri tem čudita spremembam. Vseskozi primerjata njuni življenji. Večkrat pa prideta tudi do nesoglasij, zato jih skupaj podrobno raziščeta, pri tem pa turist (obiskovalec) teh vasi dobi informacije o znamenitostih nekoč in danes. Prednost našega stripa je, da ga lahko obiskovalec da v nahrbtnik ali žep jakne. Določeni podatki v stripu manjkajo in jih mora obiskovalec najti na terenu, do znamenitosti ga vodijo, na pasici zapisane geografske koordinate, ki jih odtipka v navigacijsko napravo.

ZAKAJ JAKOB ALEŠOVEC?

Jakoba Alešovca smo izbrali, ker je pomemben Slovenec iz naše občine. Imel je zanimivo življenje in ima velik pomen za slovensko književnost, a ga kljub temu skoraj nihče ne pozna. To sem nam ni zdelo pravilno, saj se je zelo zavzemal za slovensko narodno zavest, zato smo se odločili obuditi njegov spomin.

V stripu se pojavijo znamenitosti/teme, ki smo jih s pomočjo literature in terenskega dela podrobneje raziskali (PRILOGA 2):

- Število prebivalcev v Šinkovem Turnu,
- Ime vasi Šinkov Turn,
- Grad Šinkov Turn v preteklosti in danes,
- Grb plemiške rodbine Lazarini in vodiški grb,
- Šola v gradu Šinkov Turn in podružnična šola Utik,
- Šolske okrožnice,
- Kelih v cerkvi device Marije v Šinkovem Turnu,
- Vrata so osebna izkaznica gospodarja,
- Hišna kapelica,
- Vsakdanje življenje,
- Štirje predeli Sela pri Vodica,
- Kako se žanje žito,
- Sviloprejke v Vesci,
- Alešovčev brencelj, influbrencelj

Skica pasice stripa (primer):



Za vsako temo bo na podlagi skic narejena ena pasica v stripu. Ozadje pasice bodo fotografije znamenitosti, ročno bosta narisana brenclja in zapisan njun pogovor. Strip bo na koncu izdan v knjižici v obliki harmonike, podprt s »pomanjkljivimi« podatki, hkrati bo to tudi pobarvanka za otroke. Strip dali natisniti v več izvodih.



Primer stripa-harmonike, Puntomarnero

2. GOZDNI TEK PO RAŠICI ZA POKAL GORENJSKEGA ODREDA

Gozdni tek po Rašici za pokal Gorenjskega odreda organizira Smučarsko društvo Strahovica, ki pokriva različne sekcije: alpsko smučanje, kolesarjenje, tek, balinanje, pohodništvo, potapljanje, igre z žogo in druge. Gozdni tek po Rašici so organizirali že 40 krat in se zgodi prvo soboto v juniju. Otroci do 5. razreda pretečejo 600 m, od 6.-9. razreda 2000 m. Poleg otroških so na teku tudi članske kategorije. V društvo je včlanjenih okrog 200 članov, locirano je na smučarski koči nad Selom pri Vodica. Okrog smučarske koče imajo dve skakalnici, dve balinarski stezi, manjše igrišče za nogomet, odbojko in košarko. K sodelovanju smo nagovorili predsednika društva, Roka Cankarja, ki se je velikodušno odzval. Na sestanku s predsednikom društva in gospo iz Etnološkega muzeja, bomo dorekli način predstavitve stripa Časovno soočenje dveh brecljev na dogodku Gozdnega teka po Rašici, v soboto, 3. junija 2023.



Okolica SD Strahovica, lasten vir



Okolica SD Strahovica, lasten vir

3. ČASOVNICA PROJEKTA TPLG

SEPTEMBER	Osnove turizma, spoznavanje turistične ponudbe v občini Vodice (PRILOGA 3).
OKTOBER	Iskanje primerne športnega dogodka v Vodica. Iskanje in oblikovanje ideje za naš projekt.

NOVEMBER	Pisanje seminarske naloge, prebiranje virov in literature, raziskovanje na terenu.	
DECEMBER	Izdelava skic pasic stripa, pisanje seminarske naloge.	
JANUAR	Pisanje seminarske naloge, priprava predstavitve na stojnici.	
FEBRUAR	Zaključek seminarske naloge, sestanek z predsednikom Smučarskega društva Strahovica, sestanek z Etnografskim muzejem Slovenije.	
MAREC	Priprava stojnice, Festival turizmu pomaga lastna glava.	
APRIL, MAJ	Priprava in izvedba, oglaševalske kampanije.	
JUNIJ	Gozdni tek po Rašici za pokal Gorenjskega odreda s sodelovanjem ekipe TPLG.	

4. OGLAŠEVANJE

Na dogodek predstavitve Časovnega soočenja dveh brencljev, 3. 6. 2023, bomo povabili na več načinov. Izdelali bomo preprost letak.

LETAK (Gozdni tek na Rašico za pokal Gorenjskega odreda + turistična ponudba)

- datum dogajanja,
- kraj dogajanja,
- pasica stripa Časovno soočenje dveh brencljev.

Na spletnih omrežjih bomo obvestilo o dogodku in skeniran letak delili učenci ter učiteljica. Danes imajo spletna omrežja veliko moč, prav tako so brezplačna.

SPLETNA OMREŽJA (delijo učenci)

- Instagram,
- Tik tok,
- Snapchat,
- Facebook.

Poleg letaka in spletnih omrežij se bomo poslužili tudi drugih oglaševanj dogodka.

DRUGA OGLAŠEVANJA

- Nagovor učencev za raznos letakov po naseljih naše občine,
- obvestilo v Kopitarjevem glasu (glasilo občine Vodice),
- obvestilo na spletni strani občine Vodice,
- obvestilo na spletni strani osnovne šole Vodice,
- obvestilo v Sotočju (glasilo občine Medvode),
- obvestilo v Mengšanju (glasilo občine Mengeš),
- letaki v TIC Medvode,
- letaki v TIC Kamnik,

- letaki v TIC Ljubljana,
- obvestilo in povabilo na šolskem radiu.

Krajevna glasila bomo obvestili preko e-pošte, prav tako turistično informacijske centre.

POMOČ PRI DOGODKU

- Novinarji iz Kopitarjevega glasu,
- Eva Janhar (nekdanja učenka) fotografinja.

5. TRŽNI NAČRT

Prednost našega stripa je, da ga lahko obiskovalec da v nahrbtnik ali žep jakne. V občini nimamo turistično informacijskega centra, lahko bi ga dali v Turistično informacijski center Medvode. Stripa ne moremo prodajati, ker nimamo podjetja. Poskusili ga bomo nesti na pošto v Vodica, bencinsko črpalko, v pekarno Prest, gostilno Pr' Anzelj in ga ponudili v zameno za prostovoljne prispevke. Strip bodo prejeli obiskovalci v Mercator centru na predstavitvi TPLG in udeleženci Gozdnega teka na Rašico. Razmišljali smo o tem, da bi ga ponudili kot pogrinjek gostilnam v naši občini, a bi se za tisk porabilo veliko barve. K stripu bi lahko v bodoče priložili neonske flumastre, da bi si ga otroci v stilu influbrenclja olepšali. Želimo si, da bi bil nekoč prisoten v novem, Kopitarjevemu središču, ki se bo zgradilo v središču naselja Vodice, tisk pa bi pokrila občina Vodice.

6. PREDSTAVITEV NA STOJNICI

Na mestu naše stojnice, v Mercator centru, bo postavljeno ogrodje gradu. Kocka bo, razen vhoda, popolnoma zaprta, na notranjih stenah bodo pasice stripa. Sprednji del (pročelje) bo razdeljen na polovico. Levo polovico bo pokrival visok grajski stolp s plameni, saj je bil grad v 2. svetovni vojni požgan. Desno polovico bodo pokrivala današnje hiše, ki stojijo na mestu nekdanjega gradu. V gradu (kocki) bo igrala glasba.



Pred gradom bosta stala dva učenca, oblečena v Alešovčevega in influbrenclja. Stala bosta vsak na svoji strani pročelja.

Ena učenka bo sprejela obiskovalca in s pomočjo slike povedala uvod v Časovno soočenje dveh brenclejev. Obiskovalca bo nato nagovorila druga učenka. Na tablici (i-pad) bo imel možnost zavrteti kolo sreče, ki mu bo zastavilo vprašanje. Obiskovalec bo lahko stopil v grad in poiskal odgovor na to vprašanje. Ker bo v gradu tema, se bo videlo le del informacij na stripu, zapisanih z neonsko barvo. Ko bo gost izstopil iz gradu in ustreznemu brencleju pravilno odgovoril na vprašanje, bo dobil svetilko, s katero si bo lahko ogledal preostali del stripa. V kolikor si bo



Skica »stojnice«

zapomnil vsaj tri vsebinske podatke iz stripa, bo prejel kratko razlago obeh brencljev in strip za domov ter povabilo na Gozdni tek po Rašici za pokal Gorenjskega odreda, 3. junija.

ZAKLJUČEK

Učenci smo se na splošno pri predmetu turistična vzgoja imeli dobro, veliko smo izvedeli o naši občini, kar je bil tudi cilj. Zgodovina naše občine ni bila vsem najbolj pri srcu. Všeč nam je bilo, da smo se dela lotili na zabaven in vedno zanimiv način. Najbolj zabavno nam je bilo takrat ko smo po vasi hodili in zbirali podatke. Škoda je da nismo imeli kako terensko raziskavo več kot smo jo imeli. Naučili smo se delati tudi seminarske naloge. Menimo, da je bil namen raziskovanja dosežen in verjamemo, da bodo gostje ob spodbudi influbrenclja spoznali marsikaj novega o Šinkovem Turnu z okolico.

VIRI IN LITERATURA

- Jančar K. in drugi: Dediščina ljudi in krajev, Zbornik občine Vodice, 2020, Občina Vodice
- Klinar K. in Luks U.: Kako se pri vas reče?, 2019, Občina Vodice
- Merčun S.: Grad v Šinkovem Turnu, 2015, Kulturna prosvetno društvo Šinkov Turn
- Miško T.: Plemiške rodbine v Šinkovem Turnu 1250-1920, 2019, Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn
- Okoliš S.: Šinkov Turn in prva prizadevanja za razširitev šolskega pouka v vodiški župniji, 2021, Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn
- <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi127266/>
- <https://kosezevodice.wordpress.com/koseze/>
- <https://www.inotherm.si/blog/vhodna-vrata-skozi-cas/>
- <https://www.dnevnik.si/1042634196>
- <https://interexport.si/kmetijstvo/kombajni/fendt-kombajn-serija-c/>
- <https://www.strahovica.si/o-drustvu/>
- <https://sl.puntomarinero.com/a-booklet-is-definition-features/>
- <https://www.vodice.si/>

PRILOGA 1

JAKOB ALEŠOVEC

24.7.1842 (Skaručna) - 17.10.1901 (†Ljubljana)

Jakob Alešovec (oz. po nemško *Aleshouzc Jakob*) je bil slovenski časnikar, dramatik, satirik in predvsem pisatelj. Rodil se je v Skaručni (danes občina Vodice). Šolal se je v Kamniku (pri frančiškanih) in kasneje tudi v gimnaziji v Ljubljani, slednje ni končal. V gimnaziji sta s sošolcem ustanovila časopis *Die Schwalbe*. Po gimnaziji je postal učitelj, pozneje pa je začel pisati. Leta 1867 je izdal prvo slovensko knjižico, *Kustoca in Vis*. Istega leta se je preselil v Ljubljano, kjer je ostal do smrti.



Jakob Alešovec, Slovenska biografija

Objavljal je med drugim v časopisih *Laibaicher zeitung*, *Triglav* (odgovorni urednik) ter v časopisu *Novice*. Napisal je tudi avtobiografijo *Kako sem se jaz likal*. Poleg tega je napisal prvo slovensko kriminalko, ki je v časopisu *Laibaicher zeitung* izhajal v šestih delih. Njegov naslov je bil *Poštne nakaznice*.

Pomembni pa so njegovi stripi, ki so izhajali pod naslovom Brencelj. To je bil političnosatirični strip, ki je zbadal »nemškutarje« (Slovence, ki so bili na strani Avstrijcev). Izhajal je 17 let, zaradi njega pa so Alešovca poslali v zapor za tri mesece. Več številok so zaplenili.

V zadnjih letih življenja je prepešal slovenske dežele, leta 1886 je izgubil vid. Zaradi tega je moral opustiti pisateljsko službo. Kratek čas je bival v hiralnici, a ni zdržal in je do smrti leta 1901 beračil. Umrli je v hudi revščini v deželni bolnišnici.

POMEMBNEJŠA DELA

- Ne v Ameriko! (1883)
- Cesar Maks in Mehika (1868)
- Kako sem se jaz likal (1884)
- Kustoca in Vis (1867)
- Poštne nakaznice (1874)
- Brencelj v koledarjevi obleki (1870)

PRILOGA 2

1. ŠTEVILO PREBIVALCEV V ŠINKOVEM TURNU

Leta 1754 je župnijo Vodice popisal vodiški vikar Gregor Bačnik, takrat je bilo v Šenkovem Turnu vse skupaj 150 ljudi, od tega 92 kmetov, 43 kajžarjev, 9 gostačov in 1 cerkvenec z ženo in 4 otroki.

Gostači so bili osebe, ki so stanovali v tuji hiši. Cerkvenec je star izraz za cerkovnika. Leta 1900 je bilo v Šinkovem Turnu 71 prebivalcev. Leta 2017 je bilo v Šinkovem Turnu 118 prebivalcev.

2. IME VASI ŠINKOV TURN

Grad Šinkov Turn naj bi dobil ime po dvornem točaju Amulrichu Schenckhu, ki naj bi v 13. stoletju služil plemiški družini Osterwitz na gradu Ostrovica (20 km severno od Celovca). Omenjeni točaj je prišel na obronke rašiških gozdov in se namenil postaviti grad. Grad naj bi po pripovedovanju Janeza Vajkarda Valvasorja imel 6 nadstropij velik stolp, zato so ga imenovali Šenkov turn. Sočasno naj bi ob gradu nastalo istoimensko naselje,



Krajevna tabla ob vstopu v vas Šinkov Turn, Google maps



Tabla z zapisom Šenkov Turn, lasten vir

ki se danes imenuje Šinkov Turn. A kot izhaja iz zgodovinskih virov, ki jih navaja Šilc, Amulrich ni bil iz rodu točajev z Ostrovice, kot je napačno navedel Valvasor. V Krajevnem leksikonu Slovenije je zapisano, da se ime Šenkov Turn prvič pojavi že leta 1353. J. V. Valvasor ga v Slavi vojvodine Kranjske opisuje kot kraj Schönkeuthurn, ljudje pa naj bi ime vasi že takrat izgovarjali Šinkovturn. Do današnjega časa je vlada precejšnja zmeda, za kraj so se pojavljala

imena: Schenkhenturn, Schenkenthurn, Schenkenturn, Schnekenthurn, Schenkenthurm, Schönkeuthurn, Shinkovturn, Schönkeu turen, Šinkov turn, Šinkovturn, Šinkov turen, Šinkov Turn... Uradno se danes kraj imenuje Šinkov Turn.

3. GRAD ŠINKOV TURN V PRETEKLOSTI IN DANES

Grad Šinkov Turn je bil postavljen v obdobju 1240 do 1250. Dela so izvajali hlapci, najeti delavci, pa tudi osebje, ki ga je Šenk pripeljal s seboj. Še do nedavnega je bila v bližini nekdanj stoječega gradu vidna jama, iz katere so črpali gradbeni material, zasuta je bila 1996, na njej je Občina Vodice uredila parkirišče. Podoba prvotnega gradu ni natančno znana. Lahko pa si jo zamislimo s pomočjo besed Ivana Stoparja, ki pravi tako: »Šenk je pozidal šest nadstropij visok stolp, ga ob enem obdal z močni cvingarjem ali obzidjem ter ta stolp ali utrdbo imenoval Šinkov Turn«. Rokopisni viri pa navajajo, da je osrednji obrambni stolp Turn segal okrog 17m visoko, da je imel do sežnja debele stene in da je bil obdan s trdnim obzidjem. Danes pa je podoba gradu precej drugačna oziroma gradu sploh ni. Ohranila se je le cerkev Device Marije

ter obnovljeno grajsko obzidje (dolžina 90 m, višina 2,5 m) in vrtni paviljon. Danes je kamnita plošča iz leta 1240 vgrajena v hiši Šinkov Turn 48.



Najstarejša ohranjena podoba gradu Šinkov turn, Dediščina ljudi in krajev



Kamnita plošča z letnico 1240, vgrajena v hiši Šinkov Turn 48, Grad v Šinkovem Turnu



Hiše na mestu nekdanjega gradu Šinkov turn, lasten vir



Ohranjeni paviljon z obzidjem, lasten vir

4. GRB PLEMIŠKE RODBINE LAZARINI IN VODIŠKI GRB

V času Jakoba Alešovca ni znano, kdo je imel v lasti grad v Šinkovem Turnu, a najbližje njegovega življenja je bil grad v lasti rodbine Lazarini. Ta ga je imela v lasti od let 1917-1919/20.

Grb Lazarinijev je značilen srednjeveški grb. Ker izvira iz baroka, ima veliko okrasja (perje ob straneh), medtem ko je vodiški grb sestavljen le iz nekaj ključnih elementov, brez okrasja. Grb Lazarinijev je poln elementov iz resničnega življenja (npr. na levi- simbol poguma, kače, čelade), vodiški pa vključuje modro barvo (voda, beli kvadrati predstavljajo podtalnico) in rumeno barvo (sonce, energija in bogato rodna polja). Valovnica prikazuje mejo med zaznavo gabaritov vidnega (griči in gore, ki obkrožajo občino) in neskončnega neba.



Grb rodbine Lazarini, Plemiške rodbine v Šinkovem Turnu (1950-1920)



Grb občine Vodice, spletna stran občine Vodice

5. ŠOLA V GRADU ŠINKOV TURN IN PODRUŽNIČNA ŠOLA UTIK

Pred 2. svetovno vojno je bila v gradu Šinkov turn šola. Grad je takrat imel obliko trikotne zgradbe z arkadnim dvoriščem. V graščinskih prostorih se je pouk začel s šolskim letom 1921/1922, sama šola pa je bila ustanovljena 12. oktobra 1921. Najprej se je imenovala Državna osnovna šola v Golem. Stavba je postala res vseljudska saj so v njej začeli nabirati osnovnošolsko znanje otroci s Sela in z Golega ter iz Kosez, Kota, Potoka in Šenkovega Turna. Občina je namreč načrtovala gradnjo nove šole na območju Golega in je zato turenska graščina pomenila zgolj začasno rešitev. Zaradi pomankanja denarja je začasna rešitev postajala vse bolj dolgotrajna in stalna, zato so, 2. junija 1928, šolo preimenovali v Državno osnovno šolo Šenkov Turn. Današnja šola ima podobo šole, šola takrat pa je bila podobna gradu, imela je sicer večnamensko dvorano in knjižnico. V njej sta delovali tudi kmetijska nadaljevalna in gospodinjstva nadaljevalna šola. Učenci v drugi svetovni vojni niso imeli možnosti učenja v njihovem maternem jeziku pač pa so se učili v nemščini. Tudi nemški učitelji pogosto niso imeli ustreznih znanj in izobrazbe in so slovenskim učencem vsiljevali njihove navade. Ti jih zato niso marali. Danes pa se učenci učimo v našem, maternem jeziku, slovenščini. Šola v Utiku je v današnjih prostorih začela delovati 1953/54 in deluje še danes kot edina podružnica Osnovne šole Vodice.



Praznik šole v gradu Šinkov turn, Grad v Šinkovem Turnu

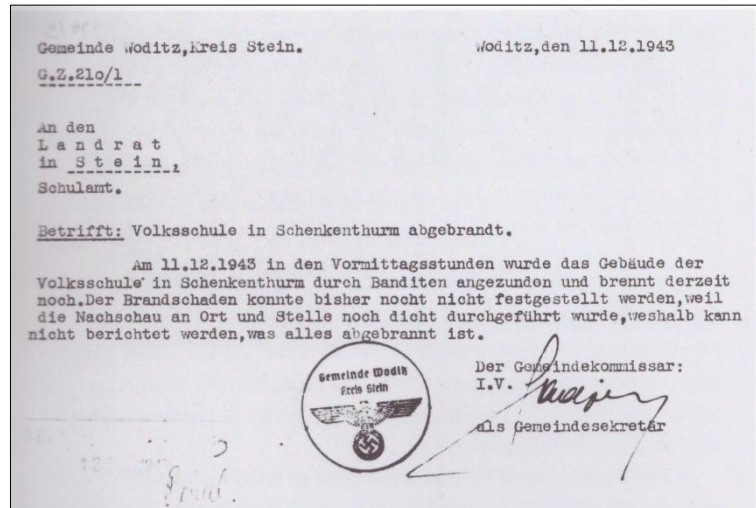


PŠ Utik, Wordpress



Šolski prostori v gradu Šinkov turn, Dediščina ljudi in krajev

»Šolske okrožnice« v drugi svetovni vojni so bile zelo drugačne od današnjih. Razlikovale so se najprej v jeziku, danes uporabljamo slovenščino, takrat so bili uradni dokumenti zapisani v nemščini. Ljudje se poslužujemo dokumentov v digitalni obliki in jih prejmemo po elektronski pošti, takrat so jih prejeli po običajni pošti in na papirju. Tudi v Šinkovem Turnu so našli uradni dokument iz leta 1945, ki nosi žig nacistične Nemčije. V njem je bilo zapisano, da je potrebno šolo požgati in s tem je pogorel tudi grad Šinkov Turn. Kasneje ga niso obnavljali, saj so okoliški prebivalci ostanke uporabili za gradnjo svojih hiš. Če je bila Evropa v času druge svetovne vojne razdeljena, pa se danes povezuje, kar prikazuje tudi šolska okrožnica o Evropski kampaniji prijateljstva iz leta 2022.



Šolska okrožnica iz leta 2022 in šolska okrožnica iz leta 1945, Grad v Šinkovem Turnu

Kelih je bil darilo Andreja Hrena in njegove žene Marije Salome. Cerkvi sta ga podarila leta 1642. Kelih je velik 23,5 centimetrov. Še danes ga občasno uporabljajo pri obredih.

Hrenov kelih, Arhiv Cilke Marenče

8. VRATA SO OSEBNA IZKAZNICA GOSPODARJA



Stara lesena vrata iz vasi Selo pri Vodichah in Vesca, lasten vir

Redke starejše hiše Šinkovega Turna in Vesce krasijo izrezljana lesena vrata. Vrata so lahko brezosebna, lahko pa je v njih zapisana zgodba hiše, domačije in lastnika. Zato so vrata duša in srce hiše,« pravi Bogdan Jerič, rezbar iz Valburge. Dušan Moškon piše v knjigi, Kako graditi lepšo hišo na Slovenskem, da so bila vrata hkrati lastnikova osebna izkaznica.

Premožnejša, kot je bila družina, boljša vhodna vrata si je lahko privoščila in z njimi pokazala svoj status ter družbeno vlogo. Pogosto so bila vrata ali portali nad vrati označeni z individualno oblikovanimi znaki, izveski ali napisi, ki so nakazovali na dejavnosti družine. Mi smo zasledili inicialke, domnevamo, da gre za začetnici imena in priimka gospodarja, ki je hišo sezidal. Vrata hiše Matije Koželja (Vesca 9) imajo začetnici P.K., njegov oče je bil Pavel Koželj.

9. HIŠNA KAPELICA

Pri eni od hiš smo zasledili kapelico s prav posebnim pomenom in zgodbo. Ob hiši, na kateri je kapelica, je živel gospod, ki je preživel 1. svetovno vojno. Njegova sestra, ki je bila za tista leta dokaj premožna, je iz hvaležnosti, da je njen brat preživel, dala v Kranju izdelati prav to kapelico. Le ta je njeni družini v ponos še danes, redno jo obnavljajo. Kapelica je bila leta 2020 stara 100 let.



Hišna kapelica, lasten vir

10. VSAKDANJE ŽIVLJENJE



Najstarejša hiša v Šinkovem Turnu, lasten vir

prva v vasi je imela belo kuhinjo, kar pomeni, da je že imela dimnik. Danes je hiša v fazi prenavljanja.

Po besedah domačinov so se včasih v Šinkovem Turnu moški ukvarjali z mizarstvom, ki se je predajalo iz roda v rod. Vsaka hiša je imela vsaj malo živine. Ljudje so, ko so prišli iz službe, doma urejali živino ter pridelke. Prebivalci so bili zelo verni. Danes je v Šinkovem Turnu znana kmetija Toneta Kosca, ki se ukvarja z rejo ovc. Slednje opazimo na pašnikih ob prihodu v vas. Najstarejša hiša v Šinkovem Turnu je bila zgrajena leta 1912,

11. ŠTIRJE PREDELI SELA PRI VODICAH

Selo je uradno ena vas, a v ljudskem jeziku se deli na več delov: Spodnji Dunaj, Center, Gornje Krakovo in Golo. Golo je zaselek na severovzhodu, medtem ko Krakovo leži na jugu. Kot lahko sklepamo iz imena, Center leži v centru, središču vasi. Zaselek Spodnji Dunaj ima lego ob cesti, kjer je avtobusna postaja z imenom Mali Dunaj.



Avtobusna postaja Selo Mali Dunaj, Google maps

Šola v gradu Šinkov turn se je sprva imenovala Državna osnovna šola v Golem. Razlog je, da so šolo v grajskih prostorih nameravali imeti le začasno in jo po tem premakniti v Selo, Golo, kjer naj bi zgradili novo. Za to se je posebna komisija ogledala primerna območja in se odločila za Golo. Kljub temu se je občina Vodice leta 1925 odločila in od barona Lazarinija kupila grad v

Šinkovem Turnu za sto tisoč dinarjev. S tem so se končala leta plemiških rodbin v Šinkovem Turnu.

13. KAKO SE ŽANJE ŽITO



Nekdanji in sodobni pripomoček za žetje žita, lasten vir, Interexport

Kosa za žetje žita, obešena na leseno lopo kmetije v Selu (Krakovo). Kmet je z ostrim delom žito požel, lopar kose ga je porinil na stran. Žito so ženske povezale v snope. Danes žito žanjejo kombajni.

14. SVILOPREJKE V VESCI

Na kmetiji, v vasi Vesca, so se okoli leta 1800 ukvarjali z gojenjem sviloprejk. Čeprav pri nas sviloprejke najboljše uspevajo v zahodnem, toplejšem delu Slovenije, so jih še vseeno gojili tudi v Vesci. V ta namen so poleg hiše sezidali zidano poslopje, v okolici pa so posadili osemnajst dreves murv, saj sviloprejke uživajo njihovo listje. Vsako zimo so se zabubile, lastniki pa so iz zapredkov pridobili svilena vlakna, ki so jih lahko prodali za dobro ceno.

Gojili so jih tako, da so gosenice dali v večjo posodo na mizi. Noge mize so potopili v posode z vodo, da razni škodljivci niso mogli blizu. Vsak dan so jih nahranili z murvinim listjem, ki so ga pred tem narezali na manjše koščke.



Vesca 15, hiša, v kateri so gojili sviloprejke, Google maps

15. ALEŠEVČEV BRENCCELJ, INFLU-BRENCCELJ

Jakob Alešovec sam sicer ni bil politik, vendar je tedanje vladne organizacije zbadal in kritiziral z besedo in književnimi deli. Znan je njegov Brencelj, ki ga je pogosto uporabil za zbadanje »nemškutarjev« (tj. ljudi, ki so pomagali Avstrijcem), zaradi česar so ga pogosto zaplenili in je bil некоč za dva meseca celo prisiljen v zapor.

Leta 1868 se je udeležil prvega slovenskega tabora v Ljutomerju in za časopis *Laibaicher Zeitung* napisal tako ugodno poročilo, da ga niso želeli natisniti.

O njem so spet pisali pohvalno drugi zavedni Slovenci, kot npr. Fran Levec, ki je zapisal, naj ga vsi hvalijo in da je edini, ki se še za kaj briga.

Njegov sodobnik v našem stripu je influbrencelj, ki želi vplivati na obiskovalce, da o krajih, kamor stopa njihov korak, izvedo več.

PRILOGA 3

OBČINA VODICE

Občina Vodice je manjša, a vseeno občina, ki vsebuje vse kar občina potrebuje. Ustanovljena je bila 1. januarja 1995. v njej prebiva okoli 5.000 prebivalcev. Lega občine je severno od Ljubljane, je blizu letališča Jožeta Pučnika, v bližini Spodnjega Brnika, ter leži na pretežno kmetijskem območju. Obdajajo jo sosednji griči, Škofjeloško hribovje ter Kamniško Savinjske in Julijske Alpe. Površina občine meri 31,4 kvadratnih kilometrov. Večina prebivalcev je dnevno vezana na okoliška mestna središča. Občino sestavlja 16 naselij.

